

การศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและลูกจ้างของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก
ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำปัจจุบัน

นางสลิสนา โทษานุรักษ์

ศูนย์วิทยพัชยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาพาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

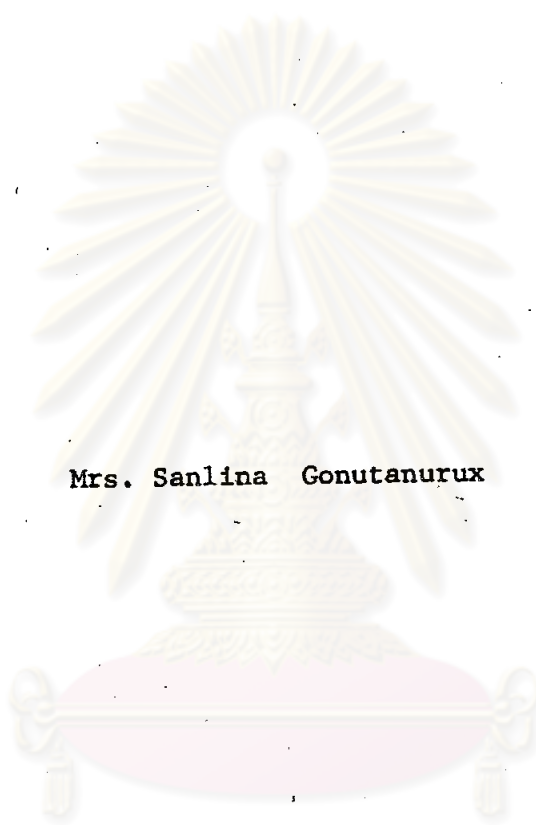
พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-698-8

015220

I 147620745

A STUDY ON THE OPINIONS OF EMPLOYERS AND EMPLOYEES OF MEDIUM
AND SMALL SIZED MANUFACTURERS IN BANGKOK
METROPOLIS ON THE CURRENT MINIMUM WAGES

Mrs. Sanlina Gonutanurux

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Commerce
Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-562-698-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและลูกจ้างของอุตสาหกรรมขนาด
กลางและขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
ปีล่าสุด

โดย

นางสนธิ์สนา โภษะพานุรักษ์

ภาควิชา

พาณิชย์ศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายเจริญ ศิริพันธ์

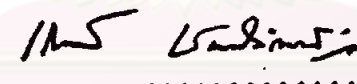
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล สมิติวันทนีย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

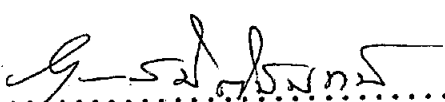

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุณาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ เภาวัลย์ นันทชาวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชัยชลี ค้องศา)

..... กรรมการ
(นายเจริญ ศิริพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล สมิติวันทนีย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและลูกจ้างของอุตสาหกรรมขนาด-
กลางและขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
ปัจจุบัน

ชื่อ

นางสัณฐิศา โภษะพานิชย์

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายเจริญ ศิริพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล สมิติวัฒน์

ภาควิชา

พาณิชยศาสตร์

ปีการศึกษา

2526

บทคัดย่อ

ค่าจ้าง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็นอย่างมาก รัฐบาล
จึงได้จัดให้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันเบื้องต้นแก่ประ
ชากรวัยทำงานหรือลูก
จ้างไร้ฝีมือที่เริ่มแรกเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเพื่อเป็นการคุ้มครองลูกจ้างมิให้ถูกเอา
เปรียบ
การปรับค่าจ้างขั้นต่ำมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นซึ่งก่อให้เกิดผลทางตรงและทางอ้อมต่อระบบเศรษฐกิจ
กล่าวคือผลทางตรงทำให้ต้นทุนการผลิตของนายจ้างและรายได้ของลูกจ้างในอุตสาหกรรมขนาดกลาง
และขนาดเล็กสูงขึ้น ผลทางอ้อมก็คือทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นและมีผลกระทบต่อรายได้ของประชากรทุก
อาชีพ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและลูกจ้างของอุตสาหกรรมขนาดกลาง
และขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่ออัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์และสังเกต
สอบถามไปยังนายจ้างและลูกจ้างในอุตสาหกรรมดังกล่าว และได้ศึกษาเปรียบเทียบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
ในอดีตถึงปัจจุบันกับดัชนีผู้บริโภคเพื่อพิจารณาว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดขึ้นนั้นเพียงพอต่อการดำรงชีพ
ตามสมควรแก่สภาพของลูกจ้างหรือไม่

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านต้นทุนการผลิต ส่วนทางด้านการเข้า-ออกงานมีผลกระทบ
บ้าง และจากการเปรียบเทียบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกับดัชนีราคาผู้บริโภคพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกัน ดังนั้น
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจึงน่าจะเพียงพอต่อการดำรงชีพตามสมควรแก่สภาพของลูกจ้าง กล่าวโดยสรุปได้

ว่าทั้งนายจ้างและลูกจ้างมีความเห็นว่าการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นบ่งชี้ไว้กับอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็น แต่การบริหารอัตราค่าจ้างขั้นต่ำยังมีข้อบกพร่องหลายประการ อาทิ การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเท่าเทียมกันในอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด การตรวจแรงงานที่ยังไม่ทั่วถึง และการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำบ่อยครั้ง ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รัฐควรส่งเสริมการปรับปรุงการบริหารค่าจ้างขั้นต่ำ โดยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้แตกต่างกัน ตามประเภทและขนาดของอุตสาหกรรม มีการตรวจแรงงานอย่างทั่วถึง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

This study shows that the minimum wages rate has relatively affected the operations of various manufactures, especially in the area of production cost, but it has only slight impact on employee turnover. Furthermore the comparison of minimum wages rate with consumer price indexes revealed that the two are proportional to one another. Therefore, the minimum wages rate should be sufficient for the livelihood of the employees. It can be concluded that although both employers and employees believe that the fixing of minimum wages rate is necessary, but the minimum wages administration is still plagued, by many problems such as, the fixing of uniform minimum wages rate in all types and sizes of manufactures, insufficient coverage of labor inspection and frequent adjustments of minimum wages rate. In order to achieve the objectives of fixing minimum wages rate, the government should improve the minimum wages rate administration by setting different wage rate for manufactures with respect to types and sizes and efficient coverage of labor inspections.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ก็ด้วยความกรุณาของคุณเจริญ ศิริพันธ์ รองอธิบดีกรม-
แรงงาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล สมิติโกวิท ที่ได้กรุณาว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจน
ให้คำแนะนำ แก้อภัย และยังได้รับความกรุณาจาก คำสตราจารย์กิตติคุณ เทววัลย์ นันทโกวิท และรอง-
ศาสตราจารย์ อัญชลี ค้อคงคา ที่กรุณาละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้
ข้อเสนอแนะซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
ณ โอกาสนี้

ในด้านเอกสาร ข้อมูล ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จากคุณฉิระภา งามวิริทย์ คุณ-
เพียงใจ ธรรมสุจริต คุณศักดิ์ดา ฉินดาหธา อ.กึ่งพร ทองใบ อ.ถาวร อาณาพาไพตรรงค์
ในด้านการเก็บข้อมูลได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก จากผู้อำนวยการกองคุ้มครอง
แรงงาน หัวหน้าฝ่ายตรวจแรงงาน หัวหน้าเขตตรวจแรงงานและเจ้าหน้าที่เขตตรวจแรงงานใน
เขตภาคีเจริญ เขตพระโขนง เขตราชบุรีระนะ เขตยานนาวา เขตปทุมวัน เขตบางกะปิ และ
เขตบางรัก ในด้านทุนอุดหนุน ได้รับทุนจากมูลนิธิคำสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ผู้เขียน
ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ความรัก ความเมตตา จากคุณแม่และพี่ชายที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจในการศึกษา
ของผู้เขียนตลอดมา ดังนั้นคุณค่าและประโยชน์อันมีค่าจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็น
เครื่องบูชาพระคุณท่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สยลินา โภษิตานุรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ย
บทที่	
1 บทนำ	1
2 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับค่าจ้าง	11
3 ค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทย	24
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุป ปัญหาและแนวทางแก้ไข	98
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	106
ประวัติผู้เขียน	118

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนนายจ้างและลูกจ้างของเขตต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ..	5
1.2	แสดงจำนวนนายจ้างและลูกจ้างในเขตที่ทำการสัมตัวอย่าง	7
1.3	แสดงจำนวนนายจ้างและลูกจ้างที่ได้สัมตัวอย่างตามขนาดอุตสาหกรรมในเขต- กรุงเทพมหานคร	8
3.1	แสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516-2525	33
3.2	แสดงผลการคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับปี 2524/2525 (วิธีที่ 1) ...	41
3.3	แสดงการคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำปี 2524/2525 (วิธีที่ 2)	42
3.4	แสดงการคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำปี 2524/2525 (วิธีที่ 3)	43
3.5	แสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดสำหรับปี 2524/2525 ที่ประกาศบังคับใช้ .	44
3.6	แสดงการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกับดัชนีราคา- ผู้บริโภคในระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2519-2524)	46
 <u>ความคิดเห็นของฝ่ายนายจ้าง</u>		
1.1	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามตำแหน่งผู้ให้- สัมภาษณ์และขนาดของสถานประกอบการ	50
1.2	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม- การผลิตและขนาดของสถานประกอบการ	52
1.3	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง จำแนกตามอัตราค่าจ้างและขนาดของ- สถานประกอบการ	53
1.4	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามวิธีการจ่ายค่าจ้าง- แก่ลูกจ้างและขนาดของสถานประกอบการ	54
1.5	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามผลประโยชน์พิเศษ- ต่าง ๆ ที่กิจการให้แก่ลูกจ้างและขนาดของสถานประกอบการ	55
2.1	การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่บังคับใช้วันละ- 61 บาท จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ	57

ตารางที่

2.2	การสำรวจผลกระทบต่อการทำงานของกิจการจากการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 61 บาท ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ ..	58
2.3	การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้ลูกจ้างเข้า-ออกงานสูงขึ้น ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	59
2.4	การสำรวจเกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสูงขึ้น มีผลทำให้นายจ้างต้องปลดหรือเลิกจ้างลูกจ้างมากขึ้น ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ .	60
2.5	การสำรวจเกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะมีผลต่อการคัดเลือกลูกจ้างไร้ฝีมือที่มีประสิทธิภาพเข้าทำงาน ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	61
2.6	การสำรวจเกี่ยวกับควรมีการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทุกปี ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	62
2.7	การสำรวจเกี่ยวกับระยะเวลาที่ควรจะมีการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	63
2.8	วิธีการที่ควรนำมาใช้ในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	64
2.9	ปัจจัยที่ควรนำมาใช้ในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	64
2.10	แสดงทัศนคติของนายจ้างเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสัปดาห์ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	65
2.11	การสำรวจทัศนคติของนายจ้างเกี่ยวกับการนำค่าอาหารและที่พักมาคำนวณเป็นส่วนหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ .	66
2.12	การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับผู้ที่ควรจะมีส่วนเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ ..	67
2.13	การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ฝ่ายนายจ้างต้องการจากรัฐ ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	68
2.14	การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่รัฐบาลควรให้แก่ฝ่ายลูกจ้าง ค่าแถมตามขนาดของสถานประกอบการ	70

ความคิดเห็นของฝ่ายลูกจ้าง

ตารางที่

1.1	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามสถานภาพการสมัครและเพศ.	72
1.2	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามอายุและเพศ	73
1.3	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ ...	74
1.4	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามลักษณะงานที่ทำและเพศ ...	75
1.5	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ- และเพศ	76
1.6	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมการผลิต- และเพศ	77
1.7	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามระยะการทำงานและเพศ ..	78
1.8	แสดงจำนวนและร้อยละของลูกจ้าง	จำแนกตามจำนวนกิจการอุตสาหกรรม- ที่ลูกจ้างเคยทำงานมาแล้วและเพศ	79
2.1	ประเภทค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ	จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ	80
2.2	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ	.....	81
2.3	ผลประโยชน์พิเศษต่าง ๆ ที่ลูกจ้างได้รับ	จำแนกตามระดับค่าจ้าง และขนาด- ของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	82
2.4	ระดับค่าจ้างของลูกจ้าง	จำแนกตามจำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ...	83
2.5	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้าง	เกี่ยวกับความเพียงพอของค่าจ้างที่ได้รับ- จำแนกตามระดับค่าจ้าง	85
2.6	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้าง	เกี่ยวกับความเพียงพอของค่าใช้จ่ายใน- ระดับค่าจ้างที่ได้รับ จำแนกตามสถานภาพการสมัครและจำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย	86
2.7	การสำรวจความคิดเห็น	เกี่ยวกับการแก้ปัญหาของลูกจ้างกลุ่มที่มีค่าจ้างไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	87

ตารางที่

2.8	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่บังคับใช้วันละ 61 บาท จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	88
2.9	การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทุกปีมีผลต่อลูกจ้าง	89
2.10	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับวิธีการที่ควรนำมาใช้ในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ	90
2.11	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับปัจจัยที่ควรนำมาใช้ในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	90
2.12	แสดงทัศนคติของลูกจ้างเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสัดส่วน - จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	91
2.13	การสำรวจทัศนคติของลูกจ้างเกี่ยวกับการนำค่าอาหารและที่พักมาคำนวณเป็นส่วนหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ	92
2.14	การสำรวจเกี่ยวกับระยะเวลาที่ควรจะมีการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ - จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	93
2.15	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับผู้ที่ควรจะมีส่วนเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	94
2.16	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่รัฐบาลควรให้แก่ฝ่ายนายจ้าง จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	95
2.17	การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ฝ่ายลูกจ้างต้องการจากรัฐ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการที่ทำงานอยู่	96